

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נו.

עין משפט
גרי מצוה

קב"ח א מ"י פ"ד מהל'
מפ"ש ע"י ה"ל א
פ"ג ע"י ק"ל:
קב"ח ב מ"י פ"ד מהל'
מפ"ש הלכה ב:
ק"ב ג מ"י פ"ד מהל'
מפ"ש הלכה ב ופ"ו
מהל' במ"ס ה"ל א:
קב"ח ד מ"י פ"ד מהל'
תרו"ם ה"ל ג
(עו"ש י"ד ס"פ של ספ"ק
ג):
קב"ח ה מ"י פ"ד מהל'
מפ"ש הלכה ב:
קב"ח ו מ"י פ"ד מהל'
מפ"ש הלכה ב פ"ג
מפ"ש הלכה ב פ"ג
ל"אין ק"ב עו"ש ח"מ ס"י
ר"ס ספ"ק ט:
קב"ח ז מ"י פ"ד מהל'
גיט"ה ה"ל א וה"ל ב
טו"ח"מ ס"י טז פ"ג ע"י
ע"ל:
קב"ח ח מ"י פ"ד מהל'
ע"י פ"ג מהל'
פ"ג ע"י טו עו"ש ח"מ
ס"י טו ספ"ק גט ופ"ק טז
ופ"י א"ה ספ"ק א ופ"י טז
ספ"ק א:

לא תהיה כמכור דמאי אלא כמכור דמאי רבנן וכו' (כ"ב דף פ"ח. וס"ט) אמרין הלוקח ירק מן השוק כו' גמר
כלכו לקנות קנה ונתחייב במעשר ואי אפשר להחזירו אלא א"כ
יעשר אלמלא אין מוכרין דמאי לעם הארץ וי"ל דהכל איירי למכור
לחצר ותו י"ל כמו שהמירו להאכיל
לעניים ולאכנסאיש דמאי כך המירו
למכור לפרטין ולעגל הבית כשמוכרה
בזמנה גסה:
הלוקח מן הנחתום. הכי איתא

המירו דמאי פ"ה הלוקח
מן הנחתום מעשר מן החמה על
הזונת ומן הזונת מן החמה ואפי'
מדפוסים הרבה דברי ר"מ רבי
יהודה אומר שאני אומר חטאים של
אמא היו משל אחד ושל היום משל
אחר הלוקח מן הפלטור מעשר מן
כל דפוס ודפוס דברי רבי מאיר
רבי יהודה אומר מאחד על הכל
והשתא קשה מאי קאמר בשלמא מן
הזונת כו' אלא מדפוסים הרבה
קמה אדרבה מן הזונת על החמה
קשה טפי דמיקל מרבי יהודה דרבי
יהודה אומר אלא מדפוסים הרבה
לא פליג דקאמי שאני אומר חטאים
של אמא היו משל אחד משמע דלא
פליג אלא אוננת ועוד דאפילו
בפלטור דאמר ר' מאיר שרי ר'
יהודה מאחד על הכל כ"ש בנחתום
ו"ל דה"פ דמתניתין הלוקח מן
הנחתום מעשר מן החמה על הזונת
אפילו הן החמה והזונת מדפוסים
הרבה דברי ר"מ ר' יהודה אומר
כלזונת על החמה היכא שהס'
מדפוסים הרבה שאני אומר של
אמא דהיינו הזונת משל אחד כיון
דאיכא נמי דפוס משונה משל היום
והשתא פריך שפיר בשלמא לזין
וחמה מדפוס אחד כדברי אילעאי
דשרי דיעבד דבראי ולכן דדמאי
מעשר חף לנחתום אלא כשהחמה
הלא רבי מאיר מיקל טפי מרבנן ורבינא
דיע שפיר דאמר ר"מ בפלטור משום
דמתרי ותלם זבין אלא דמ"מ פריך
מכא דמיקל ר' מאיר מרבנן ואזני
משני דלאו בקולא וחומרא תלי טעמא
דמ"מ אלא כרגילות ומנהג נחתום
מחד גברא זבין ולוקח פעמים ב'
מיני תבואות והכל דאחד ועושה
אותם בשני דפוסין כדי לידע אהו
מתבואה רעה ולאזו מעובה ורבי
יהודה סבר כיון שהיא חמה וזונת

מפני שאמרו "מחללין אותו כסף על נחשת
מדוחק לא שיקיים כן אלא שחזור ומחללין
על הכסף קתני מידה מחללין מדוחק
מדוחק אין שלא מדוחק לא אמר רב יוסף
אע"פ שמיקל רבי מאיר בפדיונו מחמיר הוא
באכילתו דתניא לא תהיה למכור דמאי
אלא לסיטון בלבד ובעל הבית בין כך ובין
כך צריך לעשר דברי ר' מאיר והכ"א אחד
הסיטון ואחד בעל הבית מוכר ושולח
לחבירו ונותן לו במתנה ואינו הושש מתיב
רבינא ב"ה הלוקח מן הנחתום מעשר מן
החמה על הזונת ומן הזונת על החמה
ואפי' מדפוסים הרבה דברי ר"מ בשלמא מן
הזונת על החמה כדברי אילעאי דא"ר
אילעאי מנין לתורם מן הרעה על היפה
שתרומתו תרומה שנאמר ו'לא תשאו עליו
חטא כהרימכם את חלבו ממונו אם אינו
קדש נשיאת חטא למה ימכאן לתורם מן
הרעה על היפה שתרומתו תרומה אלא
אפי' מדפוסים הרבה ליהוש דלמא אתי
לאפרושי מן החיוב על הפטור ומן הפטור
על החיוב אמר אביי ר' אלעזר שפיר קא
קשיא ליה ושמואל לא שפיר קא משני ליה
דקשיא ליה לר' אלעזר מיתה דבידי שמים
ומשני ליה שמואל מיתה ב"ד דלמא שאני
מיתה ב"ד דחמירא ורב ששת לא שפיר קא
מותיב ליה דקאמרי אינהו מיתה ומותיב
רב ששת לאו דכתיב לא תוכל לאכול
בשעריך ולמאי דמותיב רב ששת רב יוסף
שפיר קא משני ליה אלא רבינא עד
דמותיב מנחתום לסייע ליה מפלטור דתנן
הלוקח מן הפלטור מעשר מן כל דפוס
ודפוס דברי ר"מ אלא מאי אית לך למימר
פלטור מתרי תלתא גברא זבין נחתום נמי
מחד גברא הוא ובין רבא אמר שמואל
שפיר קא משני ליה שם מיתה בעולם:
מתני' ואלו דברים שאין להם אוגרא
העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות
אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי
ארבעה וחמשה וישומר חנם אינו נשבע
וגושא שכר אינו משלם רבי שמעון אומר
קדשים

(א) דמאי פ"ה (מ"ג)
(ב) יבמות פ"ט קדושין טו:
כ"ב פ"ד קמת המורה ה'
(ג) דמאי פ"ה (מ"ד)
(ד) ומהרה"ט לקמן טו:
(ה) [שבתות מ"ג]: א (י"ב)
ה"ס לקמן טו:
כ"ב פ"ד ק"א: (ט) ופ"ו
הע"ב טוס' קדושין מ: ד"ה
ה"ס א"ט:

תורה אור השלם
1 ולא תשאו עליו חטא
בדרימכם את חלבו בני
ממנו ואת קדשי בני
ישראל אל תחלו ולא
תמזו: במדב' י"ב ו"ב
2 לא תוכל לאכול
בשעריך מעשר דגןך
וחרישך וצדקך ובכרתי
בקרך ובאנך וכל דגןך
אשר חדר ונרבחתך
וחרומתך:
דברים י"ב

הנהגות הב"ח
(א) רש"י ד"ה מפני וכו'
ולא אמרו: כ"ב ע' נפ"י
ה"ר"ש פ"ג אמתש' שני
משנה 1 דלמה טעם זה
טעם ועל כן טעם אחר
על זה שאני ע"ל היפה
כו' ע"ש:

מוסף רש"י
ולא תשאו עליו חטא
בדרימכם את חלבו. אה
לא תמיתו מן המוכר
תשאו טעם (יבמות פ"ט)
בדרימכם את חלבו לא תשאו
טעם אה אם תמיתו את
הרעה שני תשאו טעם
וקדושין מ"ג: אלא ע"ש
מ"ה מן המוכר (רע"ב)
ב"ב ק"מ: שהחובה קודם
כמו שהיא רע ואין קנה
להחליט ולא לחזור ולתרום
טע"ס פ"ג: אלא אינו קדוש
נשיאות חטא למת. אה
לא עבד וכו' מ"ד וישור
ויתום מן היפה ושם ושם:
אלו דברים שאין להם
אוגרא. אפילו קאן קימר
דמימין וכו' י"ב: וגו' שא
שכר אינו משלם. נתיב
ואזנה הכותיב זו לתיב
דכתיב אה לזי יב"ב ע"מ
וטבוחות מ"ג.

מפני שאמרו "מחללין אותו כסף על נחשת
מדוחק לא שיקיים כן אלא שחזור ומחללין
על הכסף קתני מידה מחללין מדוחק
מדוחק אין שלא מדוחק לא אמר רב יוסף
אע"פ שמיקל רבי מאיר בפדיונו מחמיר הוא
באכילתו דתניא לא תהיה למכור דמאי
אלא לסיטון בלבד ובעל הבית בין כך ובין
כך צריך לעשר דברי ר' מאיר והכ"א אחד
הסיטון ואחד בעל הבית מוכר ושולח
לחבירו ונותן לו במתנה ואינו הושש מתיב
רבינא ב"ה הלוקח מן הנחתום מעשר מן
החמה על הזונת ומן הזונת על החמה
ואפי' מדפוסים הרבה דברי ר"מ בשלמא מן
הזונת על החמה כדברי אילעאי דא"ר
אילעאי מנין לתורם מן הרעה על היפה
שתרומתו תרומה שנאמר ו'לא תשאו עליו
חטא כהרימכם את חלבו ממונו אם אינו
קדש נשיאת חטא למה ימכאן לתורם מן
הרעה על היפה שתרומתו תרומה אלא
אפי' מדפוסים הרבה ליהוש דלמא אתי
לאפרושי מן החיוב על הפטור ומן הפטור
על החיוב אמר אביי ר' אלעזר שפיר קא
קשיא ליה ושמואל לא שפיר קא משני ליה
דקשיא ליה לר' אלעזר מיתה דבידי שמים
ומשני ליה שמואל מיתה ב"ד דלמא שאני
מיתה ב"ד דחמירא ורב ששת לא שפיר קא
מותיב ליה דקאמרי אינהו מיתה ומותיב
רב ששת לאו דכתיב לא תוכל לאכול
בשעריך ולמאי דמותיב רב ששת רב יוסף
שפיר קא משני ליה אלא רבינא עד
דמותיב מנחתום לסייע ליה מפלטור דתנן
הלוקח מן הפלטור מעשר מן כל דפוס
ודפוס דברי ר"מ אלא מאי אית לך למימר
פלטור מתרי תלתא גברא זבין נחתום נמי
מחד גברא הוא ובין רבא אמר שמואל
שפיר קא משני ליה שם מיתה בעולם:
מתני' ואלו דברים שאין להם אוגרא
העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות
אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי
ארבעה וחמשה וישומר חנם אינו נשבע
וגושא שכר אינו משלם רבי שמעון אומר
קדשים

וגם הדפוסים משונים מוכח מילתא דמשני בני אדם לקח אכל בשני
של דפוסים אחד אפי' בפלטור לא חייב רבי יהודה: **גשיארות הוא**
א"כ. ואם תאמר דלמא נשיאות חטא משום דלכולו בלא הפרשה
אחרת וי"ל דמשמע קרא דהפרשה גרידא הו' נשיאות חטא:
י"א

אם מן דפוסים הרבה יחוש דלמא מפריש מן הפטור ופ"ו
ליה וכו' ע"ש חזוק כו' שפיר קשיא ליה: ושמואל. דשני הא מני ר"מ היא ויחייבי ראייה מן המביא גט: לא שפיר שני ליה. כדמפרש
ואזיל: דקשיא ליה לרבי אלעזר. וכו' ע"ש חזוק כדמפרש מעשר של דמאי קלה שאפילו תרומה ודאית אינה אלא בנתיבה בידי
שמים זו האוכלה: שעשו חזוק לדבריהם בנשת איש שאסור מורה שבה מיתה בידי אדם והיא חמורה: ורב שש.
דלמתיבה לשמואל מחלול של עשו כו' חזוק כמילול של דמאי: לאו שפיר אופיביה. דהא חילול כי לא עבד ליה שפיר לאו בעלמא
הוא דלא תוכל לאכול וגו': ולמאי דאופיבי רב שש רב יוסף שפיר שני ליה. דאע"פ שמיקל ר"מ בפדיונו כו': פלטור. הוא
לענין ככרות כסיתון לענין תבואה לוקח ככרות הרבה ומוכר לתנוונים ולנחתומים: מעשר מכל דפוס ודפוס. אלמלא חייב
דלמא אחי לאפרושי מן החיוב על הפטור: אלא מאי אית לך למימר. מאי שגא דחייב על הפלטור משום דמתרי תלתא זבין
נחתום נמי. דלא חייב ליה ר"מ לא תקשי ליה ר"מ לאו דקאמר נחתום מתוך שאינו לוקח הרבה ביחד תלין למימר מחד גברא זבין
ויש אדם אחד עושה ככרות בדפוסין חלוקין: **מתני'** אלו דברים שאין להם אוגרא. בנמרא מפרש טעמא: השטרות.
המוכר שטרות לגבות חוב שבמכור ויטלנו לעלמ': והפקדושות. גובר המוכר הקדש או המוכר עולמו שנפל בו מום: ולא תשלומי
ארבעה וחמשה. אם טבח או מכר. ומשום הקדשות אלתריך למיתביה דאלו עבדים ושטרות וקרקעות לא שייך למימר דאלו תשלומי
ארבעה וחמשה אינה נוהגת אלא בשור ושה בלבד: אינו נשבע. שלא פשע שלא הזקיחו מורה לישבע עליהן: אינו משלם. אם נגנבו ממנו:
קדשים